

A detailed illustration of a fluffy ginger and white cat sitting on a stack of books. The cat is looking to the right with a focused expression. The books are stacked vertically, with the top one having a red cover and a white bookmark. The background is a textured, light brown color with white cloud-like patterns.

**SÓSUKE
NACUKAWA**

**MAČKA, KTORÁ
ZACHRÁNILA KNIHY**

IKAR

SÓSUKE NACUKAWA

**MAČKA, KTORÁ
ZACHRÁNILA KNIHY**

Preložili František Paulovič
a Veronika Šokyová

IKAR

Sósuke Nacukawa
本を守ろうとする猫の話
(Hon o mamorou to suru neko no hanashi)

Text Copyright © Sosuke Natsukawa 2017.
All rights reserved.

Original Japanese edition published by SHOGAKUKAN.

SLOVAK edition arranged with SHOGAKUKAN,
through EMILY PUBLISHING COMPANY, LTD.

and Andrew Nurnberg Associates Prague

Translation © 2022 by František Paulovič and Veronika Šokyová

Jacket design © Stephen Brayda

Jacket art © Yuko Shimizu

Slovak edition © 2022 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8758-7

PROLÓG

**AKO SA VŠETKO
ZAČALO**

Ako prvé treba zdôrazniť, že starý otec zomrel.

Od samého začiatku pôjde o poriadne divoký príbeh, ale s týmto faktom sa už nič nedá robiť, akokoľvek by sme sa o to usilovali.

Je ozajstný ako svit ranného brieždenia, ako poludňajšie škvŕkanie v žalúdku – môžete zavrieť oči, zapchať si uši alebo sa tváriť, akoby ste o ničom nevedeli. Napokon vás sa to predsa nijako netýka. Nič to však nezmení na fakte, že Rintaróov starý otec sa už nikdy nevráti.

Rintaró Nacuki stál nehybne, čelil krutej realite a nezmohol sa na jediné slovo. Ak by ste stáli pri ňom, mali by ste dojem, že sa pozeráte na pokojného chlapca. To však neznamená, že to tak muselo byť. Na niektorých účastníkov pohrebu pôsobil akosi zvláštne. Na stredoškolačka, ktorý náhle prišiel o rodinu, sa totižto zdal až priveľmi pokojný. Strnulo stál v rohu obradnej siene a zísal na vystavenú fotku starého otca. Práve jeho pohľad vyvolával v ostatných účastníkoch pohrebu zvláštny pocit.

Rintaró však vôbec nebol pokojný. Len nedokázal priradiť „smrť“ – koncept, na ktorý si ešte nezvykol –,

k svojmu starému otcovi, rozvážnemu mužovi, ktorý sa teraz nachádzal niekde inde, v nejakom inom svete. Vidol monotónny a jednoduchý každodenný život, ktorý sa mu nikdy nezunoval, oslobodený od akýchkoľvek zmien. Preto Rintaróovi nikdy nenapadlo, že by mal raz zomrieť. To, ako tam starý otec nehybne a bez dychu ležal, v ňom vyvolávalo pocit, že sa pozerá na zle napísanú divadelnú hru.

Uložený v bielej rakve budil dojem, akoby sa nič hrozné nestalo. Možno sa z ničoho nič posadí, povie *ta-kže* a z petrolejového ohrievača zoberie nahriatu vodu, aby si zalial čaj. Realita však bola napriek tomu všetkému diametrálne odlišná.

Starý otec už nikdy neotvorí oči a už nikdy, samozrejme, nevezme do rúk svoju obľúbenú čajovú šálku. Naďalej len ticho a tak trochu slávnostne ležal v rakve.

Obradnou sieňou sa ozývalo čítanie budhistických sútier, ktoré aspoň trochu oživovali mdlú atmosféru. Jeden po druhom prichádzali k Rintaróovi smútoční hostia a vyjadrovali mu slová útechy.

Starý otec zomrel, to treba zdôrazniť ako prvé.

Táto nová realita sa pomaly zakrádala do Rintaróovho vnútra.

„Dostal si ma do naozaj hrozného príbehu, starý otec...“

Zamrmlal si popod nos, odpoveď však odnikadiaľ neprichádzala.

Rintaró Nacuki bol obyčajný stredoškólák. Vyznačoval sa nízkou postavou a nosil okuliare so silnými dioptriami. Mal bledú pokožku a nikdy toho veľa nenarozprával. Dalo by sa povedať, že pôsobil trochu spomalene. V škole neobluboval nijaký predmet, ba ani žiadny šport. Jednoducho priemerný stredoškólák.

Jeho rodičia sa rozviedli, ešte keď bol malé dieťa. Krátko nato mu v pomerne mladom veku zomrela matka. K starému otcovi sa presťahoval, len čo nastúpil do základnej školy. Odvtedy spolu žili nerozlučne. Takáto situácia by bola pre bežného stredoškóláka asi dosť nezvyčajná, ale pre Rintaróa sa stala prirodzenou súčasťou jeho nudného každodenného života. Teraz však starý otec zomrel a jeho životný príbeh sa opäť skomplikoval. Netreba dodávať, že to prišlo nečakane, ako blesk z jasného neba.

V jedno zimné ráno, chladnejšie než predchádzajúce, svojho starého otca, ktorý bol inak ranné vtáča, nestretol v kuchyni ako zvyčajne. *Zvláštne*, pomyslel si a išiel nazrieť do jeho zatemnenej izby. Tam ho uvidel ležať na futone, vôbec nedýchal. Nezdalo sa, že by mal nejaký vážny problém, pripomínal skôr sochu ležiaceho človeka. Privolaný lekár zo susedstva už len konštatoval, že s najväčšou pravdepodobnosťou išlo o infarkt. Zomrel náhle a zrejme ani netrpel.

„Odišiel v pokoji.“

Ak znak *pominút' sa* 往 skombinujete so znakom *žiť* 生, vznikne vám toto čudesné slovné spojenie: *po-kojná smrť*. Už len pomyslenie naň dokázalo Rintaróov

svet obrátiť naruby. Aj lekár okamžite pochopil, v akej hroznej situácii sa Rintaró ocitol, a zakrátko sa odkiaľsi prirútila príbuzná, ktorá sa predstavila ako jeho teta. Táto dobrosrdečná a energická žena mu pomohla rýchlo zariadiť všetky potrebné veci od úmrtného listu cez pohreb až po kar. Keď ju Rintaró pozoroval, nezabudol sa uistiť, že sa tvári dostatočne smutne, hoci mu to všetko pripadalo nereálne. Nech už by o tom premýšľal akokoľvek dlho, stáť pred vystavenou fotografiou starého otca a plakať sa mu zdalo absurdné. Bolo to klamstvo. Poľahky si predstavil, ako sa naňho starý otec usmeje z rakvy a povie mu, aby s tým plačom okamžite prestal.

Preto až do konca obradu Rintaró mlčky stál. Takto vypevádzal svojho starého otca.

Po poslednej vyslovenej sústrasti pri ňom zostala už len starostlivá teta. A potom tu bol ešte ich obchod.

Obchod nebol stratový, takže nezdedil dlžoby, no ani nezarobil toľko, aby sa dal považovať za cenné dedičstvo. Visela na ňom ceduľa *Antikvariát Nacuki* a nachádzal sa na okraji mesta.

„Počuj, Nacuki, máš tu fakt parádne knihy!“ ozval sa chlapčenský hlas.

„Myslíš?“ nezúčastnene zareagoval Rintaró a ani sa neotočil. Neprestajne hľadel na zaplnené police.

Shakespeare, Wordsworth, Dumas a Stendhal, Faulkner, Hemingway, Golding... samé zvučné mená. Majstrov-

ské diela z celého sveta. Nemalo by význam menovať ich všetky rad radom. Vo svojej majestátnosti a dôstojnosti hľadeli z políc dole na Rintaróa. Všetko to boli časom overené staré knihy, ktoré však vôbec nevyzerali opotrebované. Nepochybne vďaka tvrdej práci jeho starého otca, ktorý sa o ne staral každučký deň. Pri Rintaróových nohách stál rovnako starožitný parafínový ohrievač. Bol rozpalený dočervena, a hoci pracoval na plný výkon, prinášal len malý úžitok. V obchode panoval chlad. Oveľa horší a krutejší chlad však Rintaró pociťoval vo svojom vnútri.

„Ak si zoberiem túto a tamtú knihu, koľko ma to bude stáť?“

Rintaró sa mierne pootočil smerom, odkiaľ prišla otázka, a prižmúril oči.

„Tritisíc dvesto jenov,“ odpovedal potichu.

„Máš skvelú pamäť, ako vždy.“

Veselý hlas patril Rjótovi Akibovi, chodil o ročník vyššie na tú istú strednú školu ako Rintaró. Mal vysokú štíhlu postavu a oči mu vždy veselo žiarili. Pokojné sebavedomie, ktoré z neho sálalo, nepôsobilo sarkasticky. Ramená mal spevnené basketbalom a bol v rokoch, v ktorých to študentom páľilo najlepšie. Jeho otec pracoval v meste ako praktický lekár. Akiba navštevoval kopec záujmových krúžkov a Rintaró bol vo všetkých smeroch jeho pravý opak.

„Dobre, beriem si aj tieto za zvýhodnenú cenu.“

S týmito slovami Akiba položil na pult vedľa pokladne zo päť či šesť kníh. Bol všestranne nadaný, váš-

nivo športoval a rovnako vášnivo aj čítal, patrilo medzi stálych návštevníkov Antikvariátu Nacuki.

„Toto je fakt skvelý antikvariát!“

„Ďakujem ti! No ak to tu máš naozaj rád, ešte sa poriadne porozhliadni, lebo obchod končí, vypredávame všetky knihy.“

To, či monotónna veta, ktorá práve vyšla z Rintaróových úst, mala vážny alebo humorný podtón, sa dalo posúdiť len ťažko.

Akiba na moment zovrel pery a následne sa ozval tichým hlasom:

„Teraz, keď ti zomrel starý otec, to musí byť pre teba veľmi ťažké...“

Pohľadom sa vrátil späť k policiam a nenúteno si ich prezeral, akoby hľadal nejakú knihu.

„Veď len prednávať tu ešte pokojne sedel a čítal si. Stalo sa to vážne tak nečakane.“

„Cítim to rovnako.“

Rintaró odpovedal čo najslušnejšie, a hoci to naozaj cítil rovnako, v jeho hlase chýbalo priateľstvo či vlúdnosť. Nezdalo sa však, že by si z toho Akiba robil ťažkú hlavu, len sa pozorne zahľadil na mladšieho spolužiaka, ktorý takisto po celý čas hľadel na police s knihami.

„Hneď po jeho smrti si prestal chodiť do školy, neuviedol si dôvod. Vieš, nie som z toho nadšený... Všetci sa o teba strachujú.“

„Koho myslíš tým všetci? Nenapadá mi nikto, komu by na mne záležalo.“

„No jasné. Ty predsa nemáš skutočných kamarátov. Svet gombička, však?“ Akiba len prikývol. „Tvoj starý otec sa však o teba musí strachovať, nemyslíš?! Pre obavy nenájde na onom svete pokoj. Nepotuluje sa teraz náhodou niekde tu po okolí? Je pristarý na to, aby zniesol toľký zármutok.“

Slová boli síce kruté, no spôsobu, akým ich Akiba vyriekol, nechýbala istá jemnosť. K Antikvariátu Nacuki pociťoval spriaznenosť, preto nebolo prekvapujúce, že mal pre mladšieho spolužiaka, ktorý sa začal správať ako *hikikomori*, pochopenie. Aj v škole sa mu často priateľsky prihovoril a bol to hlavný dôvod, prečo sa teraz, v tomto smutnom období, uňho zastavil, len aby zistil, ako sa má.

Akiba chvíľu hľadel na Rintaróa, ktorý po celý čas neotvoril ústa.

Potom sa mu opäť prihovoril: „Takže sa budeš odtiaľto sťahovať, čo?“

„Asi áno,“ prikývol Rintaró, nespustiac zrak z kníh. „Odsťahujem sa do domu svojej tety, tak je to teraz naplánované.“

„A kde to je?“

„To netuším. Pred smrťou starého otca som sa s ňou nikdy nestretol.“

Rintaróov hlas znel stále rovnako a vôbec sa nedalo zistiť, čo si v skutočnosti myslí.

Akiba mierne pokrčil plecami a zrakom spočinul na kôpke kníh, ktoré vyložil na pult.

„To je aj dôvod, prečo predávaš knihy oveľa lacnejšie, však?“

„Áno, presne tak.“

„Škoda, takých dobrých antikvariátov ako tento je málo. Dnes len ťažko nadabíš na súborné dielo Marcela Prousta v pevnej väzbe. Dlhو som napríklad hľadal knihu Romaina Rollanda *Očarená duša* a nakoniec som ju našiel práve tu.“

„Starý otec by sa potešil, keby to počul.“

„Ak by ešte žil, určite by mu to urobilo radosť. Vďaka tomu, že sa my dvaja kamarátíme, som sa mohol poľahky dostať k vzácnym knihám, naozaj na nezaplatenie! No a teraz sa náhle musíš odsťahovať...“

Akibovo netaktné vyjadrovanie bol len jeho spôsob, ako utešiť priateľa. Rintaró márne hľadal vhodné slová, ktorými by zareagoval, a tak ďalej zízal na stenu, kde bola sústredená obrovská zbierka kníh. Dokonca aj pre antikvariát predstavovalo úspech fungovať s takouto ponukou, keďže mnohé tituly už nezodpovedali súčasným trendom a mnohé boli dokonca beznádejne vypredané. V tom, ako Akiba vysoko hodnotil antikvariát, neboli len slová útechy, ale aj veľký kus pravdy.

„Kedy prebehne to plánované sťahovanie?“

„Asi v priebehu najbližšieho týždňa.“

„Asi? To si celý ty.“

„Vôbec nič na tom nezmením, takže je zbytočné nad tým premýšľať. Nejde o moje vlastné rozhodnutie.“

„Myslím, že je to tak.“

Akiba opäť len mykol plecami a zadíval sa na protiľahlú stenu za pultom, na ktorej visel malý kalendár.

„Budúci týždeň budú Vianoce. To ti nevádi?“

„V podstate mi je to jedno. Na rozdiel od teba nebudem mať žiadny špeciálny plán.“

„Ďakujem, že si mi to pripomenul, mám toho fakt veľa, čo budem musieť stihnúť. Fakt veľa, čo ti poviem. Tento rok chcem na Štedrý deň napríklad ostať v noci hore, aby som počkal na Santa Klauza a uvidel ho na vlastné oči.“

Akiba sa krátko nahlas zasmial, no Rintaró odpovedal len tichým: „To vážne?“ Na Akibovej tvári sa zračilo sklamanie a zhlboka si povzdychol:

„Keďže sa sťahuješ, asi nemá význam, aby si znovu chodil do školy, no aspoň by si mohol dať o sebe vedieť. V triede sa nájdu aj takí, ktorí sa o teba strachujú.“

Vtedy sa Akiba pozrel na pult, kde ležala hĺba zošitov a prefotených strán. On mu ich však nepriniesol, pred chvíľou ich tam nechala predsedníčka triedy.

Volala sa Sajo Juzukiová, bývala v susedstve a s Rintaróom sa poznala už od základnej školy. Na dievča mala takmer chlapčenskú povahu a so zdržanlivým a utiahnutým Rintaróom, *hikikomorim*, si nebola obzvlášť blízka. Keď vošla do antikvariátu so školskými zošitmi v ruke a uvidela, ako Rintaró bezducho hľadá na police s knihami, bez váhania si nahlas povzdychla:

„To sa takto ľahostajne tváriš po celý čas? Žiť ako *hikikomori* ťa asi baví, však? Inak je všetko v poriadku?“

V poriadku? spýtal sa v duchu Rintaró a pozrel na ňu. Predsedníčka triedy si ho premeriavala s výrazne zdvihnutým obočím, potom sa obrátila k Akibovi.

„A ty si sa sem prišiel iba zabávať?! Nevieš, že tá hľadá celý basketbalový krúžok?“

Vzápätí sa zvrtila a vyšla von.

Aj so staršími spolužiakmi sa vždy bavila ako s rovnocennými. To, ako hovorila na rovinu, skoro až prostoreko, pripadalo Rintaróvi omnoho prirodzenejšie, než keby sa pretvarovala a prejavovala obavy či súcit. Ohromne sa mu to na nej páčilo.

„Predsedníčka tvojej triedy je stále taká nabudená,“ poznamenal Akiba. „Asi za teba cíti veľkú zodpovednosť, keď ti doniesla tieto domáce úlohy, veď to vôbec nemusela...“

Hoci býva neďaleko, určite to nebola najpríjemnejšia cesta v tomto ročnom období, keď chladný vzduch mení každý výdych na bielu paru, pomyslel si Rintaró. Za to, že podstúpila takúto nepríjemnosť, k nej pocítil úprimné sympatie.

„Dobre, takže toto všetko ti dám za šesťtisíc jenov,“ povedal, keď precitol zo svojich úvah.

Akiba nadvihol jedno obočie. „Na to, že robíš výpredaj, to nie je lacné, nemyslíš?“

„Desaťpercentná zľava, vyššiu ti dať nemôžem. Kupuješ predsa veľdiela svetovej literatúry.“

„Klasický Nacuki...“

Akiba sa zasmial a z peňaženky vytiahol bankovky.

Zobral si šál a rukavice, ktoré mal položené na pulte, a cez plece si prehodil tašku.

„Príď zajtra do školy!“ zakričal ešte a s typickým veselým úsmevom na tvári vyšiel z obchodu.

Antikvariát Nacuki sa náhle ponoril do úplného ticha. Zimný súmrak za sklenými tabuľami hlavných dverí sa sfarboval dočervena. Z rohu miestnosti sa ozýval prskajúci ohrievač, ktorému postupne dochádzal parafínový olej.

Nastal čas odísť na prvé poschodie a pripraviť si večeru. Aj keď býval so starým otcom, pripravoval ju Rintaró vždy sám, preto sa mu to ani teraz nezdalo nezvyčajné. A predsa. Ako očarený hľadel na dvere a ani sa nepohol. Zapadajúce slnko postupne klesalo a parafínový ohrievač nadobro zhasol. Vnútrajšok antikvariátu postupne naplňnal chladný vzduch. Rintaró stál ako skamenený.

PRVÁ KAPITOLA

**PRVÝ LABYRINT
VÄZNITEĽ KNÍH**

Antikvariát Nacuki bol nevelký obchodík zastrčený v spleti budov v starej časti mesta. Jeho útroby pôsobili svojrázne.

Priamo od vchodu až do zadnej časti predajne sa tiahla dlhá úzka ulička. Po oboch stranách ju lemovali vysoké rady masívnych políc, ktoré siahali až po strop a boli preplnené knihami. Zo stropu viseli staromódne lampy a ich jemné svetlo sa odrážalo od dôkladne vyleštenej drevenej podlahy. Okrem predajného pultu približne v strede obchodu sa tam nenachádzal nijaký iný dekoratívny doplnok. Ulička sa končila celkom vzadu pred stenou z hrubého, neopracovaného dreva. Hoci šlo o slepú uličku, v čase, keď dnu prenikali slnečné lúče, sa na chvíľu mohlo zdať, že obchod je oveľa dlhší a prázdna zadná stena obklopená knihami sa mení na nekonečný tmavý priestor.

V strede pod malou lampou sedával pri otvorenej knihe starý otec. Jeho silueta, hrajúca jedinečnými tieňmi, ostala vypálená v Rintaróovej mysli, akoby ju s veľkou precíznosťou namaloval zručný maliar západného štýlu.

„Knihy sú obdarené veľkou mocou,“ hovorieval často.

Spravidla nebol práve zhovorčivý. Ani ako starý otec sa so svojím vnukom veľmi nerozprával, no ak prišla reč na knihy, prižmúril úzke oči ešte viac a pustil sa do vášnivej dišputy.

„V starých knihách, ktoré putujú vekmi, je ukrytá obrovská sila. Ak budeš čítať knihy obdarené takouto silou, získaš množstvo spoľahlivých priateľov, nájdeš u nich bezpečie a útechu.“

Rintaró sa teraz opäť rozhlíadal po obchode, po všetkých tých policiach naplnených knihami. Neboli v nich módne bestsellery ani populárne manga komiksy či časopisy.

V čase, keď sa knihy nepredávajú ako kedysi, sa naozaj nedá prežiť, vyslovili sem-tam svoje obavy o obchodík stáli zákazníci. Drobný stavec však zakaždým len letmo prikývol a Nietzscheho kompletne súborné dielo aj staré vydanie zbierky poézie T. S. Eliota ponechal vystavené pri vstupe do antikvariátu.

Pre vnuka, ktorý sa správal ako *hikikomori*, sa svet vytvorený jeho starým otcom stal vzácnym útočiskom. Na strednej škole si Rintaró nenašiel svoje miesto, tu však mohol z ktoréhokoľvek konca police vytiahnuť knihu a úplne pri nej zabudnúť na okolitý svet.

Bol to preňho jednoducho úkryt, miesto, kam mohol utiecť pred vonkajšou realitou. No o niekoľko dní sa bude musieť s Antikvariátom Nacuki definitívne rozlúčiť.

„Dostal si ma do naozaj desivého príbehu, starý otec...“

Vtom Rintaróa vytrhol z úvah prenikavý zvuk. Otočil sa k východu a všimol si, ako sa nad dverami rozhoj-dal strieborný zvonček.

Zvyčajne ohlasoval príchod zákazníka, dnes však Rintaró vyvesil ceduľu *Zatvorené*, a tak by do obchodu nemal nikto vstupovať. Navyše už dávno zapadlo slnko a svet sa ponoril do tmavej noci. Zdalo sa mu, že Akiba odišiel len pred chvíľočkou, v skutočnosti však od jeho odchodu uplynulo veľa času.

Asi len zapracovala moja fantázia, pomyslel si Rintaró a opäť sa zadíval na police s knihami.

„To je ale pochmúrny obchod!“

Len čo to Rintaró začul, zarazil sa.

Znovu sa obzrel k vchodovým dverám, ale nikoho tam nevidel.

„Na takomto ponurom mieste aj skvelá, s láskou budovaná knižnica vyzerá biedne.“

Hlas, ktorý dal o sebe opäť vedieť, prichádzal akoby z útrobov obchodu. Rintaró sa prudko otočil. Nikto tam nebol. Vlastne až na statnú mačku s ryšavou huňatou srstou...

Jednoducho úplne obyčajná mačka s hnedými a žltými pruhmi od hlavy až po chvost – len brucho a labky mala biele. Vyšla z tmy, a tak jej výrazné oči žiarili nefritovou farbou. Evidentne si ho aj ona dôkladne prezerala a kývala pritom svojím neuveriteľne pružným chvostom.

„Mačka?“

„Máš nejaký problém s mačkami?“ odpovedala mu.

Niet pochýb, naozaj to ona sa ma spýtala, či mám problém s mačkami, pomyslel si Rintaró a ostal ešte zarazenejší. Akosi sa mu podarilo zachovať aký-taký pokoj, zavrel na chvíľu oči a nahlas vydýchol. Narátal do troch a oči znovu otvoril.

Svetlá trojfarebná srst', huňatý chvost, ostro žiariace oči a dve uši ako rovnomerné trojuholníky. Už nepochyboval, že sa pozerá na mačku.

Dlhé fúzy sa jej výrazne zachveli.

„Máš niečo s očami, mladý muž?“ opýtala sa priamo a bez okolkov.

„No, ja...“ Rintaró sa zdráhal odpovedať. „Môj zrak síce nie je najlepší, ale... práve predou mnou stojí mačka a prihovára sa mi ľudskou rečou...“

„Výborne!“ Šibalsky sa uskrnula a pomaly prikývla. „Volám sa Tigrica a som ryšavá pruhovaná mačka.“

Čo už môže byť podozrivejšie než mačka, ktorá sa sama od seba predstaví? Rintaró napriek tomu zareagoval, akoby sa nič nedialo.

„Ja sa volám Rintaró Nacuki.“

„Viem. Ty si nový majiteľ Antikvariátu Nacuki.“

„Nový majiteľ?“

Rintaró ostal zmätený, také niečo počul prvý raz.

„Je mi ľúto, ale ja som len obyčajný *hikikomori*. Ak si prišla kvôli knihám, tým najlepšie rozumel môj starý otec, no ten už tu nie je.“